

પ્રકા
ગાકળાસ ક્રમે
ગાળ
ક મત એક .

ભાટ્ટિ ૨ ૭
પ્રતે ૧૦૦૦.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૪૩૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ બાબડાત

વિષય ૨ - ૪

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ પ્રેસ
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંમત
૧૨૪૩૨ ૪-૧૯

બાળગીત

૧

બાળપ્રાર્થના

તું માતા, તું છે પિતા,
તુ બધું જગનાથ !
તુ સઘળું દેનાર છે,
સાચો તુ સગાથ.
તારી આ દુનીઆ બધી,
તારા સૂરજ ચક્ર,
તારાથી સહુ ભૂવીએ,
કરીએ નિત આનંદ.
કાલા ઘેલા બાળકો,
નમીએ નામી શીશ,
સાચી સમજણ આપજે,
ઓ મોટા જગદીશ !

૨

મહુ ! તને સદા સદા, ખુશી થઈ નમુ નમ
હમેશા હું હરે હરે, તનેજ કેમ વિસગ

જમીન, પાણી, વાયરો, વનસ્પતિ, જનાવરો,
અનાજ, ઘાસ તે કયાં, અનેક રંગ આદર્યા - પ્રભુ
સુખી થવા ક્યું સહુ, ભલો ન કેમ થાઉ હુ ?
ભૂલોની માફ માગી હુ, તને સદા નમુ નમુ - પ્રભુ

હે પ્રભુ ! તારી કુદરત ન્યારી
અદ્ભુત રચના, લીલા સારી - હે પ્રભુ

ઝાડ પા'ડ વન ઉપવન ભારી,
રણુવગડા ભૂમિ રઢીઆળી,
સરવર સરિતા જો સુખકારી,
નિર્મળ જળ સ્થળ શોભા સારી - હે પ્રભુ

શીતળ મદ સુગંધ પ્રસારી,
પવન રહ્યો ઝુલાવી ડાળી,
મેના પોપટ કોયલ કાળી,
મધુર મધુર ટહુકા કરનારી. - હે પ્રભુ
મરુત મેઘમડાળની હેલી,
વીજ કરતી ચમકારા પેલી,
ઝરમર ઝરમર વરસે વારિ,
અધની છે બલિહારી. - હે પ્રભુ

ગુજરાત માત.

અમ જન્મ ને જીવન હો, ગુજરાત માત ચરણે,
 તપસિદ્ધિ પૂર્વ પૂજ્ય હો, ગુજરાત માત ચરણે-હારે
 કૂલડા ખીલી વસતે, ચઢના શ્રી દેવ કઠે,
 અમ પુષ્પ શા સૃજન હો, ગુજરાત માત ચરણે -૧
 ગૂઢ ભોગ ગીત, સરિ સિન્ધુમા સમાતી,
 ત્યમ ભાવના વહન હો, ગુજરાત માત ચરણે -૨
 ઋષિયજ્ઞ યોગ અર્થે, નૃપયજ્ઞ ભોગ અર્થે,
 અમ કર્મ યજ્ઞ-ફળ હો, ગુજરાત માત ચરણે -૩
 સરમા સરોજ ખીલે, વિલાય છે સત્રીલે,
 ખીલ્યા હૃદય કમળ હો, ગુજરાત માત ચરણે -૪
 વા'લાને સૌથી વા'લી કૂલપાખત્રી દે માગી,
 વા'લુ જીવનરતન હો ગુજરાત માત ચરણે -૫

ઓ હિંદ દેવભૂમિ

ઓ હિંદ ! દેવભૂમિ ! સત્તાન સૌ તમારા,
 કરીએ મળીને વહન, સ્વીકારજો અમારા.
 હિંદુ અને મુસલમાન, વિશ્વાસી, પારસી, જિન,
 માતા ! સન્માન રીત, સત્તાન સૌ તમારા,

પોષે તમે સહુને, શુભ ખાનપાન બક્ષી,
 સેવા કરે બને તે, સત્તાન સૌ તમારા,
 પૂર્વે થયા પ્રતાપી, શ્રી રામ કૃષ્ણ જેવા,
 અકબર શિવાજી તેવા, સત્તાન સૌ તમારાં.
 વાલ્મીકિ, વ્યાસ, નાનકે, દાદુ, નઝીર, તુલસી,
 તુકા, કબીર, દેવી, સત્તાન સૌ તમારા
 ગોપ બ, કૃષ્ણ, દાદા, કેશવ, તિલક, અહમદ,
 મિદ્દાર્થ સાર્થ રાહુલ, સત્તાન સૌ તમારા.
 ગાંધી, નિલક, શાકત, મહમદઅલી ને નહેરૂ,
 લાલાજી, ચિત્તરંગન, સત્તાન સૌ તમારા.
 સીતા, અને સુભદ્રા, તારા, અને અહલ્યા,
 ઝેબુન્નિસા, ને મીરા સત્તાન સૌ તમારા.
 આંહો બધા પરસ્પર, સાંહો બધા પરસ્પર,
 એ પ્રાથના કરે આ સત્તાન સૌ તમારા.

ખિલાડી

મે એક ખિલાડી પાળી છે,
 તે રંગે બહુ રૂપાળી છે,
 તે હળવે હળવે ચાલે છે,
 ને અધારામા ભાળે છે !

હડી ખાય, હૃદય ખાય,
 ધી તો ચપચપ ચાટી જાય
 તે ઉંદરને ઝટપટ ઝાલે,
 પણ કુતરાત્રી બી'તી ચાલે,
 એના ડીલ પર ડાઘ છે,
 એ મારા ઘરનો વાઘ છે.

૭

કુદરડી

ફરો ફરોને છોકરા ! કુદરડી
 જેમ ફરે ઉંદરડા ઉંદરડી -ફરો

ફરે ચાહો સુરજ બે ઉંદરડા,
 પેલા તારલીઆ સહુ ઉંદરડી -ફરો.

ફરે દિવસો તે ધોળા ઉંદરડા,
 પેલી રાત રૂપાળી ઉંદરડો -ફરો

ફરે મેઝલો મોટો ઉંદરડો,
 પેલી વાહળીઓ સૌ ઉંદરડી -ફરો.

ફરે ઇશ્વર જે થઈ ઉંદરડો,
 તો દુનીઆ થઈ જાય ઉંદરડી!-ફરો.

૬

૮

ઝાડ

આ ઝાડ કેવું છે ? ફૂલ આપે એવું છે.
એ ફૂલ કેવું છે ? દેવને ચઢે એવું છે
એ દેવ કેવા છે ? વિદ્યા આપે એવા છે
એ વિદ્યા કેવી છે ? સુખ આપે એવી છે

૯

દેવ

એક હતા દેવ, તેમને એવી ટેવ,
જે કંઈ તેમને જાપે, તેને માગ્યું આપે
મે તે દેવને જાખ્યા, તેમણે હાથ બે આપ્યા,
હાથ વડે કરૂં કામ, દેવને કરૂં પ્રણામ
દેવે આખો દીધી, જોઈ સઉને તેનાથી,
દેવે દીધા કાન, સાંભળુ તેથી જ્ઞાન
દેવે દીધા પગ, તેનાથી ભરૂં ડગ,
દેવે નાક દીધું, શ્વાસ લઉં-ફૂલ સુધુ
દેવે દીધી વાણી, બોલુ પ્રીતિ આણી,
દેવને પગે લાગી, વાણીથી લઉં માગી.
સારી પુરુદ્ધ દેવે, મારી સાથે રે'જે.

૭

૧૦

માતા

જો આખા જગતમા જગે જગ ફરે,
પણ માના જેવો ખ્યાર કંઈ ના જટે
અહુ હેત આવે અને તે ટળે,
પરતુ ન મા-હેત ટાહુ પડે.
ઓ માતા ! ઓ માતા ! વહાલી ઓ માય !
ન તુજ ખ્યાર જેવો જગતમા જણાય
અધુ સોનુ રૂપ હીરાઓ મળે,
વળી રાજનો તાજ સાથે ભળે
જગતનુ અધુ ધન કદાપિ મળે,
નકામુ છે મા-હેત વિના ખરે
ઓ માતા ! ઓ માતા ! વહાલી ઓ માય !
ન તુજ ખ્યાર જેવો જગતમા જણાય

૧૧

બાપ

બાપ તે તો બાપ
સઘજા બાપના પ્રતાપ
દાના ને દિલ સાદ
તે તો બાળદેલા બાપ !

વાક કરતા માફ
 તે તો એક વહાલા બાપા
 જીવનના સતાપ
 તે તો ટાળનારા બાપા !
 બુદ્ધિબળની છાપ
 તે તો આપનારા બાપા
 જયસિદ્ધિને તાપ
 આત્મ જગાવનારા બાપા !
 પ્રભુ જગતના તાત
 તેનું ભાન કરાવે બાપા !
 જપીએ શા ગુણબાપ ?
 વન્દી અધીન રહીએ તાત !

૧૨

શાળા

શાળા અમારી તીર્થભૂમિ, જ્ઞાનગંગા ત્યા વહે,
 શિક્ષાગુરુ ત્યા દેવ છે, ત્યા શારદાનો ધ્યેય છે
 સંગીત નીતિ ગેય છે, અભ્યાસ ભક્તિમા રહે -શાળા
 શાળા અમારી ફૂલવાડી, ત્યા સુવાસ સુશીલતા,
 આનંદ ગમ્મત ખેલ નાના, મંગને ઓપાવતા -શાળા
 શાળા અમારી ગજવાની, શારદા રાણીતણી,
 વહાલા અમે બાળો, અમેને નીરખી રાણી કહીએ -શાળા

આ યજ્ઞવેદી યત્નની છે, રગભૂમિ ઉમગની,
 જયવત ક્ષેત્ર નિપુણની, સત્ સ્વ સૌ ઉરમા યતી -શાળા
 શાળા અમારું સ્વર્ગ છે, નિશાળા નદનન છે,
 ત્યા દેવના દર્શન છે, દેવી ગિરા સુપ્રસન્ન છે -શાળા

૧૩

સિપાઈ

અમે સાચના સિપાઈ,
 અમે સાચના સિપાઈ,
 સાચ અમારી તરવારો ને
 સાચની બાધી સવાઈ -અમે

સાચ અમારા લડવૈયા
 તે લડશે સાચ લડાઈ,
 સુણો, અમારા ખ્યૂગલવાગે
 સાચની હાક છવાઈ -અમે

જીઓ અમારી ધજા ફરફરે
 સાચની લહેરો વાઈ,
 જામે સાચનું લક્ષ્મી મધળે
 આવો તમે ભાઈ. -અમે

૧૦

૧૪

નાનુ

નાની પળનો થાય કલાક,
નાના બીનો ઉપજે પાક

નાના શબ્દ રચે ઉપદેશ,
નાના બાળ વસાવે દેશ

નાનામાથી મોટુ થાય,
નાનુ એ નાનુ ન જાણાય

૧૫

અમે

અમે તો દીનવત્સલ હો । દયાના દેવના હુતો,
અમારે એક બસ કરવા, સદા કલ્યાણના કૃત્યો
અમારે આગણે આવે, પ્રભુજી રકને વેશે,
અને એ ચેતવે અમને, વિચરવા દીનને હશે
પ્રભુ પગલે મળે દેવી, સમૃદ્ધિ જે વિશુદ્ધિની,
અમે એ લહાણ જઈ દઈએ, દીનોને દારરસભીની
પ્રભુની એ પ્રસાદાથી, ઉરે આનંદ તો રહે,
જગતના સેવને જીવતા, સદા ધૂમીએજ રસહેલે

૧૧ ૧૨૪૩૨

૧૬

સાહકાર

કહિ કેઈ સાથે ઉદામી ન કરીએ,
લેહે ભૂલો નયન નહિ ભરીએ કહિ
આપણુ પાન્થ થયા અહિ ભેળા,
હુ તુ પણુ પરહરિએ
આજ અને કેઈ કાલ જવાના,
આખર એમ વિખરીએ કહિ
કયાથી આવ્યા, કયા જવાનુ,
ભાણી શકાય ન જરીએ.
શુ લઈ આવ્યા, શુ લઈ જાવું,
વેર વિરોધ વિસરીએ કહિ.
કલેશ કરી નિર્મૂલ મમત્વે,
કેમ પરસ્પર મરીએ ?
સ પ કરી સુખ સર્વ જમાવી,
અતરથી અનુસરીએ કહિ
નાવ-નદી સયોગ ગન્યો છે,
તત્વ વિચારથી તરીએ
કેશવ સમય ગયો નહિ આવે,
હીક રહીને ઠરીએ. કહિ.

૧૨

૧૭

ભજન

વાગેછે રે, વાગે છે, કાયામા ઘડિયાળ વાગેછે (૨)
જેનો શબ્દ ગગનમા ગાજે છે, કાયામા ઘડિયાળ-૨
આ રે કાયામા દસ દરવાજા,
માથે જમડા તાકે છે-કાયામા-૨
આ રે કાયામા બાગ બગીચા,
ભમરા સોડમ માગે છે-કાયામા-૨
આ રે કાયામા જ્યોત મળે છે,
તેજનો બમકાગ ગાજે છે-કાયામા-૨
બાઈ મીરા કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,
ચરણકમળ ચિત્ત લાગે છે-કાયામા
વાગેછે રે વાગેછે કાયામા ઘડિયાળ વાગેછે (ચલતી)

૧૮

રાસ

પુનિત સતોના વૃન્દ (૨)
આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રદેવનો
મૈયા ભારતી સોહન્ત (૨ આજે
કુજે વસત કઈ ગુજે નવ પ્રેરણા
કોકિલા સુકઠે ટહુકન્ત . આજે

હેડે રસચેતના જગાવે સ્નેહજ્યોતશી
 પિંડે પ્રહ્લાદ પ્રગટન્ત ...આજે
 અતરમહીં લક્ષિત જગત્ત થ જન્મભૂમિની
 ઝગમગકો ઓજસે લસન્ત આજે
 શોભન જગ મોહને બતાવી જીવન માધુરી
 હિન્દી નવકોડે હસત આજે
 હિંદુ મુસલમાન એક તાતણે ગુથાધને
 એક તાને રાસ શો રચત આજે
 આત્મ કેરા રાજ્ય નકી ટકી રહે ત્રિભુવને
 જયહિન્દ ! ગાજશે દિગન્ત .. આજે

૧૯

આવકાર

ધન્ય ભાગ્ય અમારા, આજ પાર્યા મોયેગ મેમાન
 હૃદયથી આજ કરીએ, સ્નેહતણા સન્માન - ધન્ય
 કુકુમ પગલા પુનિત પનોતા, પુનિત કરે આ મ્થાન
 તમ દર્શનથી છે અમ હૈયા, હર્ષ વિષે ગુલત ન - ધન્ય
 સજ્જનનો મંગ છે અતિ દુર્લભ, શા કરીએ ગુણગાન
 પારસમણિ સમ આપ પધાયા, સીકારો સન્માન - ધન્ય

૨૦

આવકાર

‘કરજો કૃપા પુન મે’માનો (૨

માનસસરના રાજહસ સહિ,

દેજો દર્શન દાનો — કરજો
 આજ અમારા દેવ દયા કરી આવ્યા,
 જ્ઞાનસરોના નિર્મળ નીરનો,
 લીધો અનુપમ લહાવો — કરજો
 ભાવ ભરી ના આવડી સેવા, કર્યા નહિ ગુણગાનો
 સુર જનોને યોગ્ય અમોઘે,
 દીધા નથી સન્માનો — કરજો

૨૧

વિદાય

મેમાનો ઓ વા'લા ! પુન પધારજો,
 તમ ચરણે અમ સદન સદૈવ સુકાય જો,
 કરજો માદ હજારો પમર પાપ જો,
 દિનચર્યામા પ્રભુ પાસે પણ થાય જો — મેમાનો
 ઉત્તમ ગિરિશૃંગોના વસનારા તમે,
 ઉતર્યા રક ઘરે, શો પુણ્ય પ્રભાવ જો !
 સુશ્રુષા સારી ના અમને આવડી,
 લેશ ન લીધે લલિત ઉરોના લા'વ જો — મેમાનો

૨૨

ઝે દિનના મેમાન

અમે તો આજ તમાગ, ઝે દિનના મેમાન.
 સફલ કરો આ સહજ સમાગમ, સુખનુએજ નિદાન—ટેક

આવ્યા જેમ જથુ તે રીતે, સર્વે એક સમાન,
 પાછા કેમ દિને નહિ મળીએ, ક્યા કગ્ગે સન્માન?—અમે
 સાચવળે મનન પરસ્પર, ધર્મે ગાખી ધ્યાન,
 મપી સદ્ગુણ લેળે દેળે, દૂર કરી અનિમાન—અમે
 ભેશ નથી અમને અતગ્મા, માન અને અપમાન,
 હોય કશી કડવાશ અમારી, તો પ્રિય કગ્ગે પાન—અમે
 કેશવહરિએ કરુણા કીધી, ન ભમે ભલી ભાન,
 તસ્વે તાન રહે છે તેને, થાય ન જરીએ જન—અમે

૨૩

ડિલ

ડિલ આપણી પૂગી થઈ ને
 ચાલો જમ્યે બારોબાર,
 ધીમા ધીમા પગ ઉપાડી
 ચાલો સર્વે હારોહાર
 સ્વસ્થ બનીને સર્વે ચાલો
 આડુ અવળુ નવ ભેશો,
 સાચવળે સહુ દક્ષતર પેાતે
 નહિ તો તેમાનુ ખેાશો
 ઉભા રહો સૌ સૌને ઠામે
 આધા પાછા નવ થાશો,
 સૌ સાથે શિક્ષકને પેાતે
 નમન કરીને સ્થિર બેસો

૧૬

૨૪

પ્રણામ.

પ્રણામ આ સ્વીકારજે
રજા ખુશીથી આપજે,
ક્ષમા ભૂતોની યાચીએ
પ્રસન્ન હોખી રાચીએ

સમાપ્ત

સારી શિખામણો.

- ૧ સવારમા વહેલા ઉઠવું
- ૨ હાતણુ કરીને નાહવું.
- ૩ દરરોજ પ્રભુને સ મારવા
- ૪ પોતાના પઠ તૈયાર કરવા
- ૫ વખતસર નિશાળે જવું
- ૬ સારા માણસની સેવન કરવી
- ૭ મોટા માણસની શિખામણુ માનવી.
- ૮ સપસ પીને રહેવું.
- ૯ શરોર અને કપડા ચોકખા રાખવાં
- ૧૦ માતા, પિતા, ગુરુ, અને વડિલોને માન આપવું.

અમારાં બીજાં પુસ્તકો

રાષ્ટ્રીય કીર્તન	૧-૧-૦
બાળગીત	૦-૧-૦
અમદાવાદ શહેરની બૂગેળ	૦-૨-૩
ગુજરાત પ્રાતની બૂગેળ	૦-૩-૬
બાળોપયોગી વાર્તાઓનો સંગ્રહ	૦-૩-૦

આ સિવાય શાળા, કોલેજ, લાયબ્રેરી વગેરેને ઉપયોગી તમામ જાનના પુસ્તકો તથા ફોટોગ્રાફો, નોટબુકો અને સ્ટેશનરી સામાન હીંદીયત બાંધે મળશે

એક વખત પધારી ખાત્રી કરો

મળવાનું ઠેકાણું.

બુકસેલર ચંદુલાલ મણિલાલ પરિખ.

ખડાયતા બુકડીંગ રીવીરોડ

બાલાહનુમાન પાસે અમદાવાદ.

ઉમરેઠ સરસ્વતી પ્રો પ્રેસમા રતીલાલ જાલકુબ્જી ત્રિવેદીએ છાપ્યું, અને ગોકળદાસ કુમેરદાસ મહેતાએ ઢાળની પોળ અમદાવાદમાંથી પ્રગટ કર્યું.

